

Ionchuir, próisis agus aschuir

An ceacht i mbeagán focal

Tosaigh le pictiúir de thóstaer, de tháibléad agus de dhoras uathoibríoch agus fiafraigh cad atá i gcoiteann acu. Ná húsáid na téarmaí ionchur, próiseas ná aschur fós. Léirigh an tóstaer i dtrí bhosca ar an gclár (Ionchur → Próiseas → Aschur), ansin déanann na grúpaí mapa den ghléas atá ar a gcárta féin agus tarraingíonn siad sceitse de thrí bhosca. Sórtáil na cártaí faoin doras uathoibríoch i gcolúin sa ghníomhaíocht idirghníomhach ar an gclár bán idirghníomhach (CBI), pléigh cad a áirítear mar ionchur, agus iarr ar na daltaí na gléasanna a léiriú mar mheaisíní daonna agus páirt amháin briste. Críochnaíonn na daltaí mapa IPA (ionchur, próiseas, aschur) lipéadaithe sa Dialann Imscrúdaithe don seiceáil scoir.

Cuspóirí foghlama

- Ionchuir, próisis agus aschuir gléis laethúil a mhapáil
- Meaisín daonna simplí a léiriú a thaispeánann ionchur, próiseas agus aschur go soiléir don rang

Roimh an gcloigín: ullmhúchán

Priontáil cártaí gléasanna ionas go bhfaighidh gach grúpa cárta amháin go díreach (meascán mar mhíreanna mearaí de thóstaer, de tháibléad agus de dhoras uathoibríoch, ní sraith iomlán do gach bord). Páipéar garbh nó cláir bhána bheaga do na sceitsí trí bhosca. Bíodh an ghníomhaíocht idirghníomhach tarraing agus scaoil faoin doras uathoibríoch réidh ar an gCBI; bíodh nótaí greamaitheacha réidh ar eagla go dteipfidh uirthi.

Ábhair

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Rogha eile ar chostas íseal
cártaí gléasanna (tóstaer, táibléad, doras uathoibríoch)	1	grúpa	an seomra ranga	scríobh ainm gléis amháin ar gach giota de pháipéar garbh agus léigh téacs an chárta sin os ard ón gceacht
páipéar garbh nó cláir bhána bheaga	1	grúpa	an seomra ranga	cúl bileoige oibre nár úsáideadh
leathanach den Dialann Imscrúdaithe	1	dalta	an seomra ranga	bileog A4 ghlan le trí bhosca tarraingthe uirthi don ionchur, don phróiseas agus don aschur

Pointe sábháilteachta

Nuair a bhíonn na meaisíní daonna á léiriú, teastaíonn spás glan ar an urlár agus ná bíodh aon teagmháil gharbh ann; coinnigh na léirithe gearr agus beagnach ciúin ionas go bhfeicfidh na breathnóirí an slabhra ag briseadh.

Céimeanna teagaisc

- **Ag Tosú:** Ná taispeáin ach na trí phictiúr de na gléasanna (nó fíorrudaí). Plé tríocha soicind le comhpháirtí, ansin bailigh smaointe (leictreachas, cnaipí, 'déanann siad obair éigin') gan ionchur, próiseas ná aschur a ainmniú fós.
- **Ionchuir, próisis agus aschuir:** Tarraing trí bhosca fholmha agus ná scríobh an focal ar gach bosca ach de réir mar a líonann tú é agus tú ag mapáil an tóstaeir os ard: arán/diail/luamhán → téamh agus amadóir → tósta te agus gliog. Abair go soiléir, níos mó ná uair amháin: ní córas digiteach é an tóstaeir; úsáideann córais dhigiteacha na trí cheannteideal chéanna agus leictreonaic nó bogearraí sa lár.
- **Gléas laethúil amháin a mhapáil:** Cárta amháin do gach grúpa de thriúr nó de cheathrar; sé nó seacht nóiméad acu chun teacht ar chomhaontú faoin ionchur, faoin bpróiseas agus faoin aschur agus sceitse de thrí bhosca a tharraingt. Siúil timpeall agus fiafraigh 'An bhfuil sé sin ag dul isteach, ag tarlú istigh, nó ag teacht amach?' Iarr ar ghrúpaí atá i bhfostú an gléas a léiriú lena lámha ar dtús, agus ansin gach gníomh a ainmniú.
- **Mapa IPA a thógáil ar an scáileán:** Seol an ghníomhaíocht idirghníomhach faoin doras: tosaíonn na grúpaí a raibh an doras acu leis na moltaí; déanann gach duine eile breithiúnas ar gach cárta, an ionchur, próiseas nó aschur é. Sprioc: Ionchur: braiteoir, cnaipe; Próiseas: aonad rialaithe, mótair; Aschur: osclaíonn an doras, bíp roghnach. Má thugtar aschur ar na mótair, athfhoclaigh: is obair sa lár iad na mótair; is é an doras oscailte an t-aschur. Clabhsúr: na trí cheannteideal chéanna don tóstaeir agus don táibléad? Is ea. Na cártaí céanna? Ní hea. Cé acu atá digiteach? An táibléad.
- **Cad a áirítear mar ionchur?:** Tóg na trí cheist ar an scáileán ceann ar cheann; pointeáil ar an gceann atá á phlé. Athfhoclaigh na freagraí le teanga IPA agus ná ceangail iad ach le gléasanna atá mapáilte cheana. Tarraing amach: is féidir le leictreachas agus le gníomhartha an úsáideora/an bhraiteora araon a bheith ina n-ionchuir; is aschur é an tósta, ní próiseas; is féidir le fuaim a bheith ina hionchur nó ina haschur, ag brath ar an obair.
- **Meaisín daonna: léirigh é:** Na grúpaí céanna; nóiméad nó dhó acu chun ról a roghnú agus cleachtadh. Mar ghnáthshocrú: trí ghrúpa, ceann amháin de gach gléas. Oibríonn gach meaisín faoi dhó: sa dara babhta, diúltaíonn páirt amháin oibriú, go ciúin. Inis os íseal do na páistí atá ag léiriú cén pháirt a bhrisfidh. Deir na breathnóirí cén pháirt a stop agus cad a chonaic siad, seachas ionchur, próiseas agus aschur a ainmniú den cheathrú huair. Ná caith níos mó ná timpeall dhá nóiméad déag air seo.
- **Tarraing do mhapa IPA:** Ní úsáidtear an Dialann Imscrúdaithe ach le linn an cheachta: teastaíonn mapa inúsáidte ó gach dalta don seiceáil scoir. Éiligh sruth IPA soiléir lipéadaithe amháin ó chlé go deas. Litrígh na trí fhocal ar an gclár; féach go tapa ar na mapaí agus spreag na daltaí nach bhfuil a mapaí críochnaithe acu roimh chéim 8.
- **Mar a smaoiníonn teicneolaithe:** Athfhoclaigh dhá nó trí cinn de na mapaí nó de na léirithe. Tagairt éadrom do Nádúr na Teicneolaíochta: tarraingíonn teicneolaithe sceitse IPA sula dtéann siad i mbun cóid, páirteanna nó dífhabhtaithe. Seiceáil scoir: lámha suas / ordóga. Taispeánann gach dalta an t-ionchur, an próiseas agus an t-aschur ar a mhapa féin sa dialann (rogha eile: mapa an dorais a rinneadh le chéile ar an gclár). Pacáil na cártaí gléasanna le húsáid arís.

Cad ba cheart a bheith le feiceáil

Tóstáer: ionchuir: arán, diall, luamhán; próiseas: téamh/uainiú; aschuir: tósta te agus gliog; ní córas digiteach é. Táibléad: tapáil/sleamhnú méire/cumhacht; bogearraí/próiseálaí; scáileán agus fuaim. Digiteach. Doras: braiteoir nó cnaipe; aonad rialaithe agus mótaí; osclaíonn an doras (bíp roghnach). Má thugann grúpa ‘aschur’ ar na mótaí, tá obair an láir measctha acu leis an toradh; sórtáil arís iad faoi Phróiseas.

Míthuiscintí agus idirghabhálacha

- ‘Is é an leictreachas an t-aon ionchur amháin’ nó ‘is é an tóstáer ar fad an próiseas.’
Pointeáil siar ar mhapa an tóstáir ar an gclár: téann gníomhartha an úsáideora (arán, diall, luamhán) isteach; is é an próiseas an téamh agus an t-uainiú ceilte taobh istigh, ní an gléas ar fad.
- ‘Is córas digiteach é an tóstáer’ toisc gur mapáladh é faoi na ceannteidil IPA. Na trí cheannteideal chéanna gach uair; ciallaíonn digiteach go bhfuil leictreonaic nó bogearraí sa phróiseas: táibléad, léitheoir Cárta Leap, CBI. Meaisín simplí cistine is ea an tóstáer.
- ‘Ní chiallaíonn ionchur ach cnaipí.’ Bain úsáid as an doras uathoibríoch: is ionchur é an braiteoir gluaiseachta gan aon chnaipe a bhrú. Áirítear braiteoirí agus tapáil mar ionchuir freisin.

Freastal ar chumais éagsúla

Ag teacht chun cinn	Ag forbairt	Inniúil
• Ceadaigh sceitse simplí de thrí bhosca le saigheada; coinnigh ionchur / próiseas / aschur litrithe ar an gclár. • Má bhíonn na daltaí i bhfostú leis an gcárta, iarr orthu an gléas a léiriú lena lámha ar dtús, agus ansin gach gníomh a ainmniú mar rud atá ag dul isteach, sa lár nó ag teacht amach.	• Agus na cártaí á sórtáil ar an gclár, iarr ar na breithiúna bogadh cárta amháin a chosaint le ‘ag dul isteach / sa lár / ag teacht amach’, i gcomparáid lena sceitse féin.	• Ar an mapa sa dialann, cuir ionchur ó bhraiteoir leis nó ainmnigh dhá aschur (radharc agus fuaim); má tá an tóstáer á mhapáil, scríobh nóta lena thaobh nach córas digiteach é. • Sa léiriú, tabhair faoi deara os ard gur féidir le próiseas briste breathnú ón taobh amuigh cosúil le hionchur briste, agus abair cad a sceith an rún.

Ceangal traschuraclaim

Déan nasc le córais laethúla in Éirinn (léitheoirí Cárta Leap, meaisíní féinseirbhíse i siopaí agus feidhmchláir aimsire) mar shamplaí digiteacha d'ionchur, de phróiseas agus d'aschur sa saol laethúil.

